

האשה בתרא פרק ששה עשר יבמות קכב.

עין משפט ג'ר מצוה

לג א מיי פ"ג מהל'
גרוסין הלי"ב סמג
עשין ז טושי"ע אה"ע פי'
ז סעף ד'
לד ב ג מיי שם הל' יא
וה"ל כו טושי"ע שם
סעף ח'
לה ד מיי שם הל' כב
טושי"ע שם סעף
כז:
לו ה טושי"ע שם סעף י'
לז ו מיי שם הל' כג
טושי"ע שם סעף כג:
לח ו שם סעף י'
לח ח מיי פ"ז מהל'
גרוסין הל' כב סמג
עשין ז טושי"ע שם סמג
קמב סעף י'
ב ט מיי שם הלכה ז
סמג שם טושי"ע שם
סמג קמב סעי' נז:

ש"ר עויקה. פי' צקונטרס מפרדס מעוק ומשומר ושביעית הוא וקשה לו אי (משומר) קודם הביעור לעולם מותר ואין נראה לר"ת דהא דהלא תניא ב"כ ואת עבדי מיריך לא תכלוד מן המשומר אי אתה בזר אכל אתה בזר מן המופקר ור"ת דתניא ב"כ וצפרק הצית והעליה (ב"מ קמ"ב). שומרי ספיחים נוטלין שכרן מתרומת הלשכה קרי כן ממשקה ישראל מן המותר (י) לישראל ומשומר אסור לישראל כו' כדפי' ור"י שלא היו שומרין אותו אלא מונעים רגלי בהמה משם ומודיעין לבני אדם שהם לנודך ומופקר נמי לא שרי לנודך אלא ע"י שינוי וב"כ דקמני מן המשומר אי אתה בזר היינו אפי' על ידי שומר ומן המופקר אתה בזר היינו כלומר אוכלת:

תלחא ריגלי שהיו תלמידי חכמים נקצנים לשמוע דרשה הלכות פסח בפסח והיתה שאלת מהם. ובתשובת הגאונים מלאמי כל הנך ריגלי דלמוראי היינו יום שמת בו אדם גדול קובעים אותו לנודך ומדי שנה בשנה כשמגיע אותו יום מתקבלים תלמידי חכמים מכל קבוצי קבוצים על קברו עם שאר העם להשיב נטיעה שם: **על ערלה** הן פירות נטיעה הן יושנס משובחים מפירות אילן זקן: **על עויקה.** מפרדס מעוק וגדר קבצי לו לשומר והיא שנת שביעית. וקשה לי דמאי אסור יש כאן אם עבר זמן הביעור לא שנת מן המשומר ול"ש מן המופקר אסורים וקודם הזמן אלו אלו מותרים: לא **אמר גלוס.** לאוסרם על כך אלא הלך אחר הרוב שזה משקר ולהשיב מקחו נתכוין וכן נטע רצעי להודיע שפירות נטיעה הן. וכמדומה לי דהאי עויקה שם העיר שצנרין ישראל ופירותיה משובחים ואם היה עובד כוכבים זה בחזרה לארץ ומשכנס ואמר מעזקה הבאתי אין חוששין לומר אמת דבריו ושמא לא נעשרו ישראל מכרם לו אלא להשיב מקחו. והכא נמי לא נתכוין עובד כוכבים זה אלא לאיים על זה שקצור לו מפסול לבהמותיו: **הכל הפסד ועגמת נפש הוא:** קולר. חזרוה: **לכרוס ציטר.** כשצאה ציטר צמור: **מתני'** על פי זה קולר שמעו קול לועקת פלוני מת ולא ראו אדם כללנו: **גב' מאי קמ"ל** רבה צר שמואל דלצית הלל משיאין ויעצד כותיהו סתם מתני' נמי הכי אמרנה ומנילא הלכתה היא כקמס משנה: **זית שמאי** היא. ואין הלכה כמותו סתם: **שראו לו דמות אדם.** מתחלה כשנעק: **צבואה** דצבואה. כל עלו: **נימדיני יונסן** שידא. עד היה או בקי בהן: **ודלמא לרה הואי.** שנסא אשה במקום אחר וצאה לקלקלה והלכה לה: **בשעת הסכנה.** שחיס מסוכן כגון מי שהיה מושלך צבור ואמר כל שומע קולו יכתוב גט לאשתו כותבין ונותנין וסמכין עליה בכל דבריו שאומר אני הוא פלוני בן פלוני. והכא נמי כשעת הסכנה דמיא שאם לא תאמין לזה לא תמנא אחר ותשצ עגונה: **מתני'** ונומיסי לו. אמרתי לו: **כן.** הן הדברים שאמרת שכולן חלוקין עליו: **משוכנס בגייסות.** שאינו יכול לילך אלא ולהעדי זה ששמעתי: **גב' להביא אה גיטה.** ממדינת הים ואע"פ שזריכים אלו למאמר פיה שתאמר צפני נכתב ונתחם דלפי' אדם כשר הביאו לריך לומר כן: **נשים שאמרו.** חמש נשים דפיקין דלעיל (ד' קמ"ב): **נאמנו להביא גיטה.** צפ"צ דגיטין (דף כג.): **מתני'** אמרו לו. רבני עקיבא מעשה צפני לוי כו': **נומיס להס.** אמרנה להס: **ולא סהא בהנא.** כלומר וכי לא תהא צת ישראל או כהנת מיוחסת נאמנת כפונדקית זו גרועה. ובגמ' מפרש מאי גריעותא: **אמר להס.** רבי עקיבא: **לכספה הפונדקית נאמנת.** כלומר כהנת מיוחסת נאמנת כפונדקית שהרי לא עליה סמכו אלא לפי תומה הסיחה והביאה להס מקלו ותמנילו: **נאמנו** כפונדקית נאמנת. כלומר צבואתו ענין שהאמינו פונדקית היו נמי שאר אשה נאמנת שהרי פונדקית הוליה להן ועל הסימנים סמכו: והא

(א) (תולין מת. טו. ג) [ג] [ג] [ג] עו. ע"ש צפרי"ן. (א) ז"ל מתניתא. (ד) [מתוספתא] דמאי פ"ד. (א) [תוס' מר פ"א]. (ז) גיטין פ"ו. (ז) ג"ז שם הוריות י'. כרימות ה'. (ח) לנעיל קטור. (ט) ז"ל רבי יהודה. (י) [ערוך פ"ו מ"א]. (י) לעיל פו: בסורות מו: שבת קמ"ה. (י) גיטין כג: [תוס' שם פ"ב]. (ט) [וע"ע תוס' מנחות פד. ד"ה שומרי ומוס' ב"מ מה. ד"ה לשומר ומוס' סוטה לט: ד"ה גמא]. (י) [וע' תוס' סנהדרין ממ. ד"ה חשיקין].

גליון הש"ס

גמ' ואמר חבל על קולר של ב"א וכו'. צרי"ף איתא שהיו מהלכין לאנטוילא שם שהיו מהלכין בדרך ביתר. צרי"ף איתא לכרוס על צימת: שם דא קמ"ל דאי משהבחה התבא וכו'. ע"י ערוכין דף ז' ע"ב תורה אר רב הונא:

הגהות הב"ח

(א) במשנה בגייסות כך מקובלני מר"ג: (ב) שם אמר להם לכשתא כפונדקית: (ג) רש"י ד"ה ונומיסי לו אמרתי לו כן הדברים כאשר אמרת כל"ל ומינת הן נמק: (ד) תוס' ד"ה על וכו' מן המותר. י"ב ועיין כמה שכתבתי מנחות ר"פ כל קבצנות דף פד:

מוסף רש"י

תלחא ריגלי. לשאל הלכה לתכמים הנלספיס כרגל (תולין טו). דהריף סבינא. לז פתום לו כקפדל (שם). אינהו נמי דמו. פעמים שעושין עמנס בדמות אדם (גיטין טו. ושם: אינומי אידמו. על פי עד אחד. שאמר לה מת בעלך צמדימה הים (ברכות כד).

דחזו ליה בבואה. צירושלמי רבי אחא בר חנינא בשם רבי חמא דהא דתימנא בשדה אכל בעיר אפילו לא ראו צבואה של אדם והא תניין מי שהיה מושלך צבור ואמר מי ששומע קולו יכתוב גט לאשתו הרי אלו יכתבו ויתנו ור"י נתן והוא שראה צבואה של אדם אמר רבי צון מוזקין מלויין צבורות בדרך שהם מלויין בשדות והא דלמנ (מגילה ד' ג.) ה' אל יתן אדם שלום לחצרו צלילה דחיישין שמא עד הוא היינו בשדה דומיא דיהושע שהיה חוץ למחנה ישראל צירושלמי פליגי אמוראי צמנא כחוב צשטר מת פלוני או נהרג אס משיאין את אשתו: פונדקית

והשיאו את אשתו: **גב' אמר רבה** בר שמואל תנא בית שמאי אומרים אין משיאין על פי בת קול ובי"ה אומרים משיאין על פי בת קול מאי קמ"ל מתני' היא הא קמ"ל דאי משתכחת סתמא דאין משיאין בית שמאי היא: והלכו ולא מצאו: **ידלמא** שד הוה א"ר יהודה אמר רב שראו לו דמות אדם אינהו נמי דמו דחזו ליה בבואה ואינהו נמי אית להו בבואה **דחזו ליה בבואה** דבבואה ודלמא לדיריהו אית להו בבואה דבבואה אמר רבי חנינא אמר לי ונתן שידא בבואה אית להו בבואה דבבואה לית להו ודלמא צרה הואי תנא דבי רבי ישמעאל בשעת הסכנה כותבין ונותנין אף על פי שאין מכירין: **מתני'** אמר רבי עקיבא כשירדתי לנהרדעא לעבר השנה מצאתי נחמיה איש בית דלי אמר לי שמעתי שאין משיאין את האשה בארץ ישראל על פי עד אחד אלא **יהודה בן בבא** ונומיטי לו כן הדברים אמר לי אמור להם משמי אתם יודעים שהמדינה משובשת בגייסות **מקובלני מר"ג** הוקן שמושיאין את האשה על פי עד אחד וכשבאתי והרציתי הדברים לפני ר"ג שמו לדברי ואמר מצאנו חבר **לרבי יהודה בן בבא** מתוך הדבר נזכר ר"ג שנהרגו הרוגים בתל ארזא והשיא ר"ג נשותיהן על פי עד אחד והוחזקו להיות משיאין עד מפי עד מפי עבד מפי אשה מפי שפחה ר' אליעזר ורבי יהושע אומרים אין משיאין את האשה על פי עד אחד ר' עקיבא אומר לא ע"פ אשה ולא על פי עבד ולא על פי שפחה ולא על פי קרובים: **גב' אמר רבי עקיבא** ע"פ אשה לא והתניא רבי שמעון בן אלעזר אומר משום רבי עקיבא **ה"ה אשה נאמנת להביא גיטה מק"ו** ומה נשים שאמרו חכמים אין נאמנות לומר מת בעלה **נאמנות להביא גיטה** זו שנאמנת לומר מת בעלה אינו דין שנאמנת להביא גיטה נשים שאמרו חכמים הוא דלא מהימני אשה בעלמא מהימנא לא קשיא כאן קודם שהחזיקו כאן לאחר שהחזיקו: **מתני'** אמרו לו מעשה בבני לוי שהלכו לצוער עיר התמרים וחלה אחד מהם והביאוהו בפונדק ובחזרתם אמרו לפונדקית איה חברנו נומית להם מת וקברתיו והשיאו את אשתו ולא תהא כפונדקית אמר **ה"ה** להו לכשתא כפונדקית נאמנת הפונדקית הוציאה להם מקלו ותרמילו וספר תורה שהיה בידו: **גב'**

כפונדקית זו גרועה. ובגמ' מפרש מאי גריעותא: **אמר להס.** רבי עקיבא: **לכספה הפונדקית נאמנת.** כלומר כהנת מיוחסת נאמנת כפונדקית שהרי לא עליה סמכו אלא לפי תומה הסיחה והביאה להס מקלו ותמנילו: **נאמנו** כפונדקית נאמנת. כלומר צבואתו ענין שהאמינו פונדקית היו נמי שאר אשה נאמנת שהרי פונדקית הוליה להן ועל הסימנים סמכו: והא